

Udarbejde forløb til nabosprogsundervisning

Denne opgave går ud på, at I udformer et undervisningsforløb på mindst tre lektioner for den aldersspecialisering, jeres uddannelse retter sig imod. Forløbet skal udvikle elevernes færdigheder i og viden om nabosprog, og understøtte elevernes sprogudvikling, som det er beskrevet i Faghæftet for Dansk. Under opholdet i nabolandet skal I samle ideer og materialer, gerne med støtte af de lærerstuderende og undervisere ved den institution I besøger. Opgaven skal munde ud i et konkret materiale, som gør det muligt for jer at gennemføre undervisningsforløbet i jeres praktik eller som færdige lærere. I skal tale om jeres undervisningsforløb med lærerstuderende og undervisere, både ved modtagerinstitutionen og i jeres egen læreruddannelse, sådan at jeres arbejde fører til øget indsigt i nabosprogsdidaktik, både for jer selv og for de studerende ved begge institutioner. Omfanget af arbejdet svarer til ca. 3 ECTS.

Hvad I får ud af det

Ved at diskutere nabosprogsundervisningen generelt og i jeres eget tænkte undervisningsforløb med studerende i to forskellige lande får I –

- Dybere indsigt i begrundelser for nabosprogsundervisning
- Viden om udbyttet af nabosprogsundervisning i jeres eget land og i modtagerlandet
- Overblik over indholdet af nabosprogsundervisningen i forhold til faghæftet for Dansk
- Dybere forståelse for sammenhængen mellem forskellige mål i Fælles mål
- Træning i at træffe begrundede valg vedrørende fagdidaktik og i særdeleshed nabosprogsdidaktik samt skabe sammenhæng i jeres undervisning
- Træning i at gennemføre interview
- Erfaring med at organisere og lede et oplæg i læreruddannelsen
- Kritisk holdning til forskellige traditioner angående nabosprogsundervisning, både i forhold til stofudvælgelse og arbejdsformer.

Før besøget

Forbered arbejdet ved at læse mindst en publikation om nabosprogsundervisning, som har et akademisk niveau. En liste med forslag findes sidst i dette dokument. Læs også faghæftet for dansk med særligt henblik på jeres aldersspecialisering. Overvej, hvordan målene med nabosprogsundervisning hænger sammen med fagets øvrige mål.

På baggrund af læsningen og jeres refleksioner skal I forberede nogle interviewspørgsmål til jeres medstuderende. Interview mindst tre af dem, individuelt eller i grupper, om deres tanker og erfaringer med nabosprogsundervisning. Tag noter under samtalen. Interviewet kan indeholde følgende temaer:

- Hvordan var nabosprogsundervisningen udformet i jeres medstuderendes skoletid? Hvordan har den været gennemført i læreruddannelsen?
- Hvad fungerede motiverende? Hvad reducerede lysten til at beskæftige sig med nabosprog?
- Hvilke kundskaber har jeres medstuderende fået med sig? Og hvad savner de?

Under ambassadøropholdet skal I samle yderligere inspiration og materialer til undervisningsforløbet. Her skal I udforme en første version, som I skal præsentere for de studerende ved modtagerinstitutionen.

- Inspiration og materiale kan I samle via et undervisningsmodul ved modtagerinstitutionen og/eller via interviews med studerende og undervisere dér. Herefter udformer I en række

diskussionsspørgsmål, som skal omfatte nabosprogsundervisningens *hvorfor, hvad og hvordan*; se mere herom i afsnittet *Under besøget* nedenfor.

- Ved afslutningen af jeres ambassadørophold præsenterer I jeres udkast til et undervisningsforløb i et undervisningsmodul på modtagerinstitutionen.

I har ansvar for at planlægge jeres oplæg i samråd med modtagerinstitutionen. Hvis det kan lade sig gøre, kan I overveje hvilke temaer, de studerende arbejder med ved modtagerinstitutionen under jeres besøg, som så kan integreres i jeres opæg. Det kan I tale om med den ansvarlige underviser om. Vær opmærksom på, hvordan de lærerstuderende, som skal deltage, får information om tid, sted, indhold, og giv dem eventuelt noget (spørgsmål, tanker, en lille tekst), så de kan forberede sig.

Under besøget

Samle inspiration

Under besøget er det vigtigt, at I tidligt etablerer kontakt med de lærerstuderende og underviserne ved modtagerinstitutionen, så I kan påbegynde indsamlingen af ideer og materialer til undervisningsforløbet. En god mulighed for det er, at I i et undervisningsmodul ved begyndelsen af besøget arrangerer en diskussionsrunde om nabosprogsundervisning (ca. ½-1 time), hvor I fortæller om jeres opgave om undervisningsforløbet. I er ordstyrere for en diskussion, blandt andet om de spørgsmål, som I forberedte hjemmefra. Målet er at høre deltageres tanker om –

- Hvordan forskning i nabosprog kan begrunde og støtte forskellige mål i danskfaget.
- Hvilke kompetencer og holdninger som er særligt vigtige, at elever udvikler.
- Hvilke materialer og arbejdsformer som særligt egner sig til disse formål.

I kan organisere diskussionen/oplægget, som passer jer bedst i forhold til holdets størrelse og spørgsmål. Diskussion kan fx foregå i mindre grupper, og grupperne kan arbejde ud fra de samme spørgsmål og ud fra mere detaljerede spørgsmål. Det afgørende er, at I og de studerende ved modtagerinstitutionen indsamler og nedskriver resultaterne af diskussionerne (fx på Padlet), så I kan anvende dem i jeres fortsatte arbejde.

Hvis det skemateknisk er svært at få afsat tid både til det indledende og det afsluttende oplæg, kan I alternativt interviewe studerende og undervisere ved modtagerinstitutionen, enten hver for sig eller sammen. I så fald dokumenterer I selv de interviewedes svar ved at tage noter under og efter interviewet. Flere opgaver i hvordan I organiserer interviews, finder I i opgavekataloget [\[LÄNK TILL UPPGIFT 3\]](#)

Udarbejde udkast til undervisningsforløb

På baggrund af jeres indledende, forberedende læsning, og de behov som I kunne identificere blandt jeres studiekammerater, samt den inspiration I har fået gennem undervisningsmodulet/interviews ved modtagerinstitutionen, skal I udforme et udkast til et undervisningsforløb. Udkastet skal omfatte mindst tre sammenhængende lektioner og være tilpasset elever i jeres aldersspecialisering. Udkastet skal både udvikle elevernes færdigheder i og viden om nabosprog, og det skal samtidig understøtte elevernes muligheder for at udvikle andre dele i danskfaget. Her er nogle eksempler på, hvordan materialer fra nabosprogslandene kan understøtte elevernes kompetenceudvikling i danskfaget:

- Undervisning i nabosprog kan inspirere til metasproglig refleksion vedrørende strukturen i det danske sprog.
- Et kontrastivt perspektiv på sprogpolitik i de nordiske lande kan udvikle elevernes kritiske holdning til sproglig variation og sproglig attitude i de nordiske lande og i Danmark.

- Mundtlige, skriftlige og multimodale fagtekster på nabosprog kan træne lytteforståelsen og læseforståelsen af nabosprog, som ligeledes kan understøtte elevernes egen tekstproduktion på skolens førstesprog, dansk.
- Skønlitterære tekster på nabosprog kan sammen med skønlitteratur på dansk indgå i et litteraturhistorisk sammenhængende undervisningsforløb.
- Kulturel mangfoldighed kan levendegøres gennem læsning af skønlitteratur fra hele Norden.

Præsentation og diskussion af undervisningsforløbet

I slutningen af jeres ambassadørbesøg organiserer I et oplæg af ca. en times varighed for studerende ved modtagerinstitutionen. Her præsenterer I –

- Den overordnede lektionsplanlægning.
- Nogle konkrete eksempler på oplæg, som I tænker at gennemgå sammen med eleverne.
- Nogle eksempler på mundtlige/skriftlige/multimodale materialer, som I planlægger, eleverne skal arbejde med.

I oplægget skal I gennemgående tale om jeres fagdidaktiske refleksioner, hvor I begrundet jeres valg ud fra –

- De nabosprogs- og danskdidaktiske mål med undervisningen
- De behov, som I identificerede blandt jeres medstuderende før besøget, og
- De indsigter, som de studerende ved modtagerinstitutionen har bidraget med.

Efter præsentation inviterer I jeres tilhørere til en diskussion af jeres udkast. Her kan de blandt andet bidrage med yderligere gode råd inden den endelige indlevering af jeres udkast hjemme på jeres egen læreruddannelse.

Efter besøget

Ved hjemkomsten færdiggør I undervisningsforløbet. Hvis det er muligt, holder I et oplæg for jeres egne medstuderende, i en lignende form som det afsluttende oplæg ved modtagerinstitutionen.

I den afsluttende rapport fra udbyttet skal I –

- Beskrive og begrunde planlægning (brødtekst) af mindst tre sammenhængende lektioner.
- Udforme en multimodal billedpræsentation pr. lektion, der fungerer som model for eleverne, hvor der er tilføjet lærergennemgang og instruktioner til arbejdsopgaver.
- Vedlægge en referenceliste over det materiale, som eleverne skal arbejde med.
- Redegøre for de didaktiske overvejelser, som ligger til grund for jeres udkast.

Målet er, at materialet i sin helhed skal være så gennemarbejdet, at I kan gennemføre undervisningsforløbet i jeres praktik eller som færdige lærere. Forhåbentlig får I også mulighed for at tillemppe undervisningsforløbet, sådan at ambassadøropholdet ikke alene bliver til gavn for jeres medstuderende og de studerende ved modtagerinstitutionen, men også for eleverne i skolen!

Forslag til læsning inden ambassadøropholdet

Bacquin, M., & Zola Christensen, R. (2013). Dansk og svensk – fra nabosprog til fremmedsprog? i *Språk i Norden*.

Brink, E.T. (2021). "Undervisning i nabosprog" i Nielsen, B. & Lieberkind, J. (red.). *Danskundervisning 1.-6. Indblik og overblik*. Hans Reitzels Forlag.

Brink, E.T. (2021). "Undervisning i nabosprog" i Nielsen, B. & Lieberkind, J. (red.) *Danskundervisning 4.-9. Indblik og overblik*. Hans Reitzels Forlag.

Hårstad, S. (2021). *Nabospråk og nabospråkundervisning* (2. utgave ed.). Cappelen Damm akademisk.

Madsen, L. (2006). *Nabosprogsdidaktik* (1. udg. ed.). Daneklærerforeningen.

Mundbjerg, T. (2019). *Nabosprogsdidaktik*. In Gregersen & Jørgensen (red.) (2019). *NYT NORDISK! Initiativer indenfor nordisk sprog- og tekstpædagogik*. Nordplus. [link](#)

Smedberg Bondesson, A. (2014). *Jerest språk i min mun: grannspråkets glädje och gagn*. Göteborg: Makadam.

Sofkova Hashemi, S., Stålar, H. (2015). Nordiska på schemat: Kommunikation och undervisning i gränsöverskridande språkmöten. *Sprog i Norden, 2015: Den nordiske språkdeklaration*.